

Poniższa ankieta została sporządzona na podstawie rozmów z członkami Zawierciańskiej Rady Seniorów reprezentujących różne organizacje zrzeszające osoby starsze m. in. Zawierciański Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Miłośników Ziemi Zawierciańskiej przy Miejskim Ośrodku Kultury, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów; opinią i doświadczeniem zawodowym w pracy z osobami starszymi dzielił się także pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawierciu

Prawo do równości i braku dyskryminacji

1. Co oznacza dla Pana/Pani równość w starszym wieku?

Jednakowe traktowanie bez względu na płeć, wykształcenie, sytuację rodzinną i materialną, narodowość, wyznanie, status społeczny

2. Co organy władzy publicznej powinny robić inaczej, aby zapewnić równość w starszym wieku?

- Jakże Pana/Pani zdaniem są skuteczne sposoby rozwiązania problemu dyskryminacji ze względu na wiek? Jakiego rodzaju przepisy byłyby potrzebne? Jakiego typu pozalegislacyjne działania lub instytucje byłyby pomocne?

Skutecznym sposobem rozwiązania problemu dyskryminacji ze względu na wiek byłaby wczesna edukacja dzieci (wyrabianie tolerancyjnych zachowań, postawy wobec osób starszych, właściwego stosunku do starości i osób starszych); poprawa wizerunku osób starszych w mediach.

Wymagane zmiany w:

- Systemie emerytalnym (kwota emerytury gwarantująca godziwe życie, świadczenia emerytalne adekwatne do stażu pracy, zmniejszenie podatków dla emerytów)
- Systemie ochrony zdrowia (zwiększenie nakładów finansowych na profilaktykę, zwiększenie nakładów na rehabilitację po zabiegach chirurgicznych, jednaki dostęp pacjentów do badań, leków oraz zabiegów, obniżenie odpłatności za leki dla osób przewlekle chorych od 60 roku życia, dodatek pielęgnacyjny od 70 roku życia)
- Prawie pracy (większy zakres ochrony osób starszych, minimalizowanie przejawów dyskryminacji osób starszych na rynku pracy)
- Ścisła współpraca z władzami na szczeblu lokalnym

Podjmowanie działań w kierunku tworzenia lokalnego systemu opieki nad osobami starszymi – domy spokojnej starości, gdzie można godnie spędzić jesień życia; tworzenie warunków do działań promujących aktywność seniorów.

3. W jaki sposób dyskryminowane są osoby starsze?
- *W jakich obszarach ich życia? Przez kogo?*

- Służba zdrowia (odmowa wystawienia recepty na drogie leki i badania, wystawienia skierowania do specjalisty i na zabiegi z uwagi na podeszły wiek, częste diagnozowanie różnych schorzeń jako choroby starcze – lekarze; późne przyjazdy karetki do osób starszych oraz odmawianie hospitalizacji z uwagi na wiek – pracownicy pogotowia; brak programów profilaktycznych dla osób starszych – badania mammograficzne do określonego wieku)
- Zakłady pracy (zwalnianie osób aktywnych zawodowo)
- Urzędy (bariery architektoniczne, czcionka druków urzędowych niedostosowana dla osób starszych, lekceważenie przez urzędników)
- Ubezpieczenia (wyższe stawki ubezpieczenia dla osób starszych)
- Życie publiczne (częste traktowanie bez należytego szacunku, lekceważenie przez środowiska młodzieżowe)

4. W jaki sposób dyskryminacja w starszym wieku wpływa na życie osób starszych i korzystanie przez nich z praw człowieka?
- *na przykład w odniesieniu do dostępu do pracy, dochodów, opieki zdrowotnej, opieki długookresowej, towarów i usług itp.*

Dyskryminacja w obszarze zawodowym powoduje wycofanie z życia społecznego a co za tym idzie obniżenie jakości życia; racjonowanie świadczeń zdrowotnych oraz brak opieki geriatrycznej powodują pogorszenie stanu zdrowia prowadzące do szybszej śmierci; mniejsze dochody, lekceważące traktowanie w każdej z powyższych sfer wywołują osamotnienie, niepewność i poczucie bezwartościowym.

5. W jaki sposób dyskryminacja w starszym wieku dotyka różnych grup osób starszych?
- *na przykład (ale nie tylko) starszych osób niepełnosprawnych, starszych kobiet, osób starszych w obszarach wiejskich, starszych migrantów lub uchodźców, osób starszych żyjących w ubóstwie, osób starszych z grupy LGBTI (lesbijek, gejów, osób transpłciowych) itp.*

Lekceważenie, posługiwanie się negatywnymi stereotypami, wskazywanie palcem, nieprzyjemne żarty, izolowanie osób starszych.

Prawo do wolności od przemocy, znęcania się i zaniedbania

1. Na jakiego typu przemoc, znęcanie się i zaniedbanie narażone są osoby starsze?
- *Gdzie zjawiska takie mają miejsce? Kim są sprawcy przemocy?*

- Przemoc fizyczna i psychiczna (bicie, ograniczanie wolności, krzyk, ośmieszanie w domach czy placówkach opiekuńczych, komunikacji miejskiej - starsze osoby doświadczają jej ze strony najbliższej rodziny, pracowników tychże placówek, otoczenia)
- Przemoc finansowa (odbieranie emerytury, nakłanianie do zawierania niekorzystnych umów)
- Nadużycia i zaniedbania występujące w urzędach, szpitalach, domach opieki

2. W jaki sposób przemoc wobec osób starszych oraz znęcanie się nad nimi i zaniedbywanie ich wpływa na ich życie i korzystanie przez nich z praw człowieka?

Przemoc wywołuje lęk przed otoczeniem, brak zaufania, brak poczucia bezpieczeństwa, izolacja, pogorszenie stanu zdrowia, bariery w relacjach z innymi ludźmi, utrata pewności siebie przy konieczności załatwienia spraw urzędowych, wstyd przed zgłaszaniem przemocy do właściwej instytucji.

3. W jaki sposób przemoc, znęcanie się i zaniedbanie dotyczą różnych grup osób starszych?

- na przykład (ale nie tylko) starszych osób niepełnosprawnych, starszych kobiet, osób starszych w obszarach wiejskich, starszych migrantów lub uchodźców, osób starszych żyjących w ubóstwie, osób starszych z grupy LGBTI (lesbijek, gejów, osób transpłciowych), itp.

Przemoc fizyczna i psychiczna w rodzinie, brak pomocy przy załatwianiu spraw urzędowych, odizolowanie, zawstydzenie, gdy potrzeba pomocy innych ludzi, brak odpowiednich finansów, brak pomocy ze strony najbliższych

4. Do jakiego rodzaju usług wsparcia i ochrony powinny mieć dostęp osoby starsze?

Lokalne instytucje świadczące usługi społeczne, opieka zdrowotna, pomoc społeczna, pomoc organizacji pozarządowych, wsparcie ze strony rodziny, sąsiadów, znajomych

5. Jakie kroki organy władzy publicznej powinny podjąć, aby zapobiegać przemocy wobec osób starszych oraz znęcaniu się nad nimi i zaniedbywaniu ich?

Wprowadzenie do szkół zagadnień przemocy wobec osób starszych, publiczne debaty na temat przemocy wobec ludzi starszych, upowszechnianie informacji na temat instytucji, które zajmują się ofiarami przemocy, kampanie społeczne informujące o formach przemocy, o sposobie radzenia sobie z zaistniałą sytuacją a także jak przełamać strach przed ujawnieniem niekorzystnej sytuacji, zaostrenie kar wobec sprawców przemocy, zmiany w kodeksie rodzinnym jasno precyzujące obowiązki członków rodzin względem seniorów oraz uproszczenie procedur ich egzekwowania.